

POSTANOWIENIE

19 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 19 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.H.
przeciwko Skarbowi Państwa [...] o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.H.
od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu
z 2 czerwca 2022 r., II Ca 201/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania na rzecz pozwanego;**
- 3) przyznać adwokatowi A.B. od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększona o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

A.W.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący stwierdził, że „w sprawie zachodzi potrzeba dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a także istotne zagadnienie prawne, a odnoszących się do osadzonych i tego czy osadzony może domagać się skutecznej ochrony w oparciu o art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. i żądania zadośćuczynienia czy też jego status odbiega od statusu pozostałych uprawnionych wyłącznie z uwagi na sam fakt przymusowego odosobnienia” (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga zidentyfikowania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien nie tylko sformułować to zagadnienie, lecz także przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa.

O potrzebie wykładni przepisów prawnych jako przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania można mówić wtedy, gdy z mającego zastosowanie lub mogącego mieć zastosowanie w sprawie przepisu dekodowane są różne normy prawne, a brak jest wypowiedzi w doktrynie i orzecznictwie, które by te różnice usuwały i wyjaśniały przyczyny ich występowania. Ponadto, zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów prawnych nie powstają, gdy Sąd Najwyższy

zajmował co do nich stanowisko i wyrażał pogląd we wcześniejszych wydanych orzeczeniach, a nie zaszły żadne okoliczności uzasadniające ich zmianę.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułowany przez skarżącego nie spełnia powyższych wymagań. Skarżący powołał się wprawdzie na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w związku z wykładnią i stosowaniem art. 24 k.c. i art. 448 k.c., lecz nie podjął próby przedstawienia wyводу prawnego, który świadczyłby o rozbieżnych ocenach prawnych poddanej pod rozagę kwestii. Sformułowanie zagadnienia prawnego bez wyjaśnienia dlaczego jest ono istotne, bez wykazania rozbieżności w orzecznictwie sądów, przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek argumentacji odnoszącej się do istoty tego zagadnienia, nie tylko przesądza o niedochowaniu obowiązku zbudowania wyvodu prawnego na temat celowości przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, lecz nadto nie stanowi skutecznego sposobu wykazania, że rozstrzygnięcie ewentualnych wątpliwości zachodzących na jego tle przyczyni się do rozwoju prawa i ustalenia kierunku jego interpretacji.

Podobnie skarżący nie sprostął wymogowi przedstawienia różnych lub sprzecznych rozstrzygnięć w analogicznych sprawach, w których sądy orzekały na podstawie art. 24 k.c. i art. 448 k.c. Nie jest jasne, na czym ma polegać wyjaśnienie „statusu osadzonego w kontekście możliwości domagania się skutecznej ochrony dóbr osobistych i żądania zadośćuczynienia”. Jest oczywiste, że status osoby pozbawionej wolności nie powinien prowadzić do bagatelizowania znaczenia roszczeń zgłoszonych przez tę osobę, a przepisy prawa materialnego i procesowego gwarantują jej dostęp do sądu w tym samym zakresie, w jakim z prawa tego korzystają osoby, wobec których takich kar nie orzeczono (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III CZP 25/11). Sądy obu instancji w niniejszej sprawie rozpoznały merytorycznie roszczenia powoda, lecz jego twierdzenia, że warunki, w jakich odbywa karę prowadzą do naruszenia jego dóbr osobistych uznały za niewykazane.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się na temat ochrony dóbr osobistych osób odbywających karę pozbawienia wolności, w szczególności z uwzględnieniem wszystkich parametrów, jakie ma spełniać miejsce wykonywania

kary, stopnia uciążliwości czy czasu przebywania w określonych warunkach. Sąd Najwyższy zwracał uwagę na konieczność indywidualnego podejścia do każdego ocenianego przypadku, z uwzględnieniem jednak tego, że w odbywanie kary pozbawienia wolności wpisane są pewne niedogodności, z którymi musi liczyć się osoba, która naruszyła prawo w stopniu uzasadniającym wymierzenie jej tego rodzaju kary (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2022 r., I CSK 3720/22 i orzecznictwo tam powołane).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt i 2 k.p.c. orzeczono jak w pkt 1. Ze względu na sytuację osobistą, zdrowotną i majątkową powoda, ujawnioną przez niego we wnioskach o przyznanie mu prawa pomocy, odstąpiono od obciążania go kosztami postępowania na rzecz pozwanego (art. 102 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono stosownie do § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3, § 14 ust. 1 pkt 26 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2019 r. poz. 18).

A.W.

[a!]